

اليوم الآخر - بشتو

دقيامت دورحى بيان

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

244

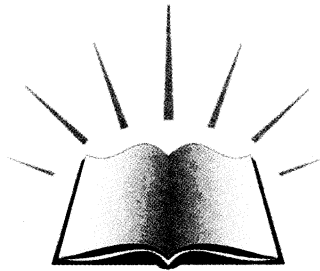
هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠١٦. فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠١٦

تعاوني الزلفي

اليوم الآخر— اللغة البشتو

د قيامت د ورځې بيان

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

اليوم الآخر

أعدّه وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر (ح)

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

اليوم الآخر- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٤-١١-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١-القيامة ٢- الجنة والنار أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٧

ديوي ٢٤٣

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٧

ردمك: ٤-١١-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د قیامت د ورخی بیان

د ایمان په بنیادی ارکانو کښې یو رکن ایمان بالآخرت دے، انسان تر هغه وخت پورے مؤمن ندے ترڅو چه په هر هغه څه ایمان رانه وړی کوم چه د الله کتاب کښې او د رسول الله ﷺ احادیثو کښې بیان شوی دی. د آخرت په باره کښې علم حاصلول، یادول ډیر ضروری دی چه د انسان د نفس اصلاح وشي، پرهیزگاری، او په دین باندے کلک والے او نور خائسته صفات انسان کښې پیدا شي، دے دپاره د مرگ یاداشت ډیر ضروری دے، د مرگ او د مرگ نه پس راتلونکی حالتو نه غفلت انسان کښې په گناه باندے جرأت پیدا کوی، الله تعالی د هغه ورځے په باره کښې فرمائی: [فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا] {المزمل: ۱۷} ترجمه: نو څنگه به بچ شیء تاسو که چرے کفر (انکار) کوی د هغه ورځے نه چه وبه گرځوی ماشومان بوډاگان. او بل ځای الله تعالی فرمائی: [يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ، يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلَّ مَرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ] {الحج: ۲}

ترجمه: اے خلقو! ویره کوئ د رب خپل نه، یقیناً زلزله د قیامت یو خیز دے هیبتناک، په هغه ورخ چه وبه وینئ تاسو هغه لره چه غافله به شی هره پئی ورکونکے د هغه بچی نه چه پئی ورته ورکوی، او وبه غورخوی هر حمل والا حمل خپل، او وینے به ته خلقو لره نشه او حال دا چه دوی نه دی نشه لیکن عذاب د الله تعالی پیر سخت دے .

د مرگ بیان

د هر ساه لرونکی آخری منزل مرگ دے الله تعالی فرمائی: [كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ] {آل عمران: ۱۸۵} (هر ساه لرونکے به د مرگ خکه کوی) [كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ] {الرَّحْمَن: ۲۶} (تول هغه خوک چه په زمکه باندے دی، فنا کیدونکی دی) او خپل نبی کریم ﷺ ته ئے خطاب کرے دے: [إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ] {الزُّمَر: ۳۰} ترجمه: یقیناً ته هم مر کیدونکے ئے او یقیناً دوی هم مره کیری. د مرگ په باره کنبې یو خو ضروری خبرے ذکر کول مناسب گنرم .

۱ = پیر خلق د مرگ نه غافله دی، حالانکه مرگ یو داسه حقیقت دے چه د شک کولو گنجائش نه لری، هر مسلمان

باندے فرض دی چه خپل مرگ ډیر ډیر یادوی، او د هغه دپاره تیارے کوی، د مهلت د ختمیدلو نه مخکښې دنیا کښې د عمل صالح په ذریعه د آخرت ډیره گټه وکړی،

د الله رسول ﷺ فرمایلي دي : د پنځو خبرونه مخکښې د پنځو څیزونو نه فائده واخلي د مرگ نه مخکښې د ژوند نه، د مرض نه مخکښې د صحت نه، د مصروفیت نه مخکښې د فرصت نه، د بودا توب نه مخکښې د ځوانۍ نه، د فقر نه مخکښې د مالدارۍ نه، (رواه احمد) .

دا خبره د یادولو وړ ده چه قبر ته څوک د دنیا نه مال دولت نشی وړلے، صرف انسان سره به خپل عمل وی، د عمل صالح په ذریعه انسان د آخرت سعادتونه حاصلولے شی، او د الله په حکم د عذاب نه نجات موندلے شی .

۲= د انسان د مرگ ورځ نامعلومه ده، د الله تعالی نه علاوه بل چا ته نده معلومه چه کله به مرم او په کوم ځای کښې به مرم ځکه چه دا علم غیب دے، او ددے خبر صرف او صرف د الله تعالی سره دے .

۳= کله چه مرگ راشی بیا د مرگ نه بچ کیدل ناممکن دی، نه روستو کیری او نه ترے تیخته کیری، الله تعالی فرمائی: [وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ] {الأعراف: ۳۴} ترجمه: او دپاره د هرے دله یوه نیټه وی، پس کله چه راشی نیټه د دوی، نه به روستو کیده شی یو ساعت او نه به مخکښې کیده شی.

۴= د مؤمن د مرگ منظر څه داسه وی چه ملک الموت (د مرگ فریښته) یو ډیر خائسته شکل کښي راشی. او مؤمن ته د جنت خوشخبري ورکړی، الله تعالی فرمائی: [إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ] {فصلت: ۳۰} ترجمه: یقیناً هغه کسان چه وائی رب زمونږه الله تعالی دے، بیا پاخه شوی وی (په دے وینا) راکوزیری په دوی باندے ملائک چه مه ویریری او مه خفه کیری او زیرے واخلی په جنت سره هغه چه تاسو سره ئے وعده کیده شوه. د کافر د مرگ منظر داسه وی چه ملک الموت هیبتی شکل جوړ کړی، او دده خوا ته راشی، تک تور مخ والا وی، او ورسره د عذاب ملائکه هم وی چه د عذاب خبر ورته ورکوی، الله

تعالی فرمائی: [إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا
 أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ
 تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ] {الأنعام: ۹۳} ترجمه: او کہ اووینے ته هغه وخت چه ظالمان به
 په سختو د مرگ کښې وی، او ملائک به اوږدونکی وی
 لاسونه خپل (وته وائی به) را او باسئ ساکانه خپله نن بدله
 درکیده شی تاسو ته د عذاب د ذلت په سبب د هغه چه
 جوړوله تاسو په الله تعالی باندې ناحقه خبره، او وی تاسو
 چه د آیاتونو د هغه نه مو لوئی کوله. مرگ سره حقیقت
 معلوم شی، هر انسان ته خپله نتیجه معلومه شی، الله تعالی
 فرمائی: [حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ، لَعَلِّي
 أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ
 بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ] {المؤمنون: ۱۰۰} ترجمه: تر دے وخت
 پورے چه راشی یو تن د دوی ته مرگ، وائی به اے ربه زما!
 واپس کړئ ما لره دپاره ددے چه عمل اوکړم نیک په بدل د
 هغه کښې چه ما پریځودلے، هیچرے نه کیږی یقیناً دا یوه
 خبره ده چه دے ئے ویونکے دے، او دوی مخے ته لویه پرده
 ده، تر هغه ورخے پورے چه دوی به دوباره ژوندی کوله

شی . کله چه مرگ راشی کافر او گنهگار به ارمان کوی چه دنیا ته واپس شم، او نیک عمل وکړم، لیکن چه وخت تیر شی بیا افسوس څه فائده نکوی، الله تعالی فرمائی : [وَمَنْ يُضِلِّ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَّليٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ اِىَّ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلِ] {الشورى: ۴۴} ترجمه: او هغه څوک چه الله تعالی ئې بې لارې کړی نو نیشته دے هغه لره هیڅوک بیچ کونکے روستو د بې لارې کولو نه او وینے به ته ظالمانو لره هر کله چه اووینی دوی عذاب لره، وائی به دوی آیا شته دے واپسئ ته څه لار .

= د الله تعالی په خپلو بندگانو باندے رحمت دے چه څوک د مرگ نه مخکښې لا اله الا الله ووائی هغه به جنت ته داخلېږی، رسول الله ﷺ فرمائیلى دى : چا چه دنیا کښې آخری خبره لا اله الا الله ووئيله هغه به جنت ته داخلېږی (سنن ابی داود) څوک چه رشتینے مؤمن وی هغه ته الله تعالی د مرگ په وخت کښې دا کلمه ورنصیب کوی، او څوک چه مخلص نه وی د هغه نه د مرگ د سختیو د وجے نه پاتے شی والعیاذ بالله، ددے وجے نه څوک چه مرگ ته نزدے وی د هغه په خوا کښې د لا اله الا الله تلقین کول

پکار دی، رسول الله ﷺ فرمائیلى دى : چه مروتہ د لا اله الا الله تلقين کوئ . (مسلم : ۹۱۶) او زور به پرے نشي کولے، دے دپاره چه تنگ نشي نو د خولے نه به ئے داسے خبره ووځي چه مناسب به نه وي .

د قبر حالات :

انس رضی الله عنه فرمائی چه رسول الله ﷺ فرمائیلى دى : چه يو بنده قبر کنبې کينسودلے شی، او د هغه خپل خپلوان ترے واپس شی، مرے د هغوی د پيزار آواز آوری چه دوه ملائک ورته راشی، په قبر کنبې ئے کينوی، ورته ووائی ته ددے سپری په باره کنبې څه وائے ؟ د مؤمن سپری جواب دا وی چه زه گواهی کوم چه دا د الله بنده او رسول دے، نبی کریم ﷺ وفرمائیلى چه دے بنده ته ووئیلے شی چه جهنم کنبې خپل ځای وگوره، الله تعالى ددے بدل کنبې تاله جنت کنبې ځای درکړو، رسول الله ﷺ وفرمایل چه دغه بنده به په یوځای دا دواړه ځایونه گوری، البته کافر یا منافق به د ملائکو په جواب کنبې وائی، ما ته پته نشته، خلقو چه به څه وئیل، ما به هم هغه وئیل هغه ته به ووئیلے شی چه نه تا سره علم وو، او نه د حق پسه تللے وے، بیا به په زور سره

یو گرز باندے د غورونو مینځ کښې گوزار ورکړی، د پیریانو او انسانانو نه علاوه خومره مخلوقات چه نزدے وی هغه ددے مړی آواز آوری. (رواه البخاری). په قبر کښې دوباره د انسان روح راتلل د انسانی عقل پدے نه پوهیږی، پدے باندے به ایمان بالغیب لرو، او ټول مسلمانان پدے عقیده متفق دی چه کله مؤمن د نعمتونو مستحق وی نو قبر کښې هغه له نعمتونه میلاویږی، او که د عذاب مستحق وی نو قبر کښې هغه ته عذاب میلاویږی، پدے شرط چه الله تعالی ئے معاف نکړی، الله تعالی فرمائی: [التَّارُّ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ] {غافر: ٤٦} ترجمه: اور پيش کيدے شی دوی په هغه باندے صبا او بیگانه، او په هغه ورځ چه قائم شی قیامت (وبه وئیلے شی) داخل کړئ فرعونیان ډیر سخت عذاب ته. رسول الله ﷺ فرمائیلی دی: د قبر د عذاب نه پناهی غواړئ. صحیح مسلم (٢٨٦٧). عقل سلیم والا انسان ددے حقیقت نه انکار نکوی ځکه چه انسان په ژوند کښې داسے حالات لیدلی وی چه دلیل وی په برزخی حالاتو باندے، لکه یو انسان خوب وینی په هغه باندے خوب کښې ډیر تکلیف

دے، لیکن خوا کنبې انسان د هغه په تکلیف نه پوهیږي حالانکه د ژوند او مرگ ډیر فرق دے، قبر کنبې روح او بدن دواړو ته سزا میلاویږي، رسول الله ﷺ فرمایلی دی : قَالَ: «إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ، فَإِنْ نَجَا مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ، وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ» (ترمذی : ۲۲۳۰) ترجمه: د آخرت د منزلونو نه قبر اول منزل دے، خوګ چه دلته کامیاب شی نو راتلونکے مرحلے هم آسانی وی، او که خوګ دلته ناکامه شی نو راتلونکے مرحلے نورے هم سختی وی. هر مسلمان له پکار دی چه د قبر د عذاب نه ډیره پناهی وغواړي، او خاصکر د مونخ په آخری قاعده کنبې د سلام نه مخکنبې، او د گناهونو نه ځان وساتي، د قبر د عذاب او د جهنم د عذاب د ټولو نه لوی سبب گناه ده، د مرگ نه پس حالاتو ته د برزخ ژوند وائی، اکثر خلق په قبرونو کنبې دفن کیږي ځکه ورته عذاب قبر وائی، مثلا که خوګ اوبو کنبې غرق شی، یا اور کنبې وسوزي، یا حیوانات ئے وخوري، نو دے ټولو ته به په برزخ کنبې عذاب یا نعمتونه وی، د عذاب قبر ډیر صورتونه دی لکه په گروزونو باندے وهل، قبر د تیارے نه ډکول، د اور بستره ورته غورول، یا د اور د جهنم

نه دروازه کولاوول، یا عمل د یو بد شکله انسان په صورت کښې راتلل چه ډیر بد بویه وی چه قبر کښې ورسره وی، که قبر والا کافر یا منافق وی نو د قبر عذاب مسلسل وی، او که مؤمن گنهگار وی نو د گناه په حساب سره به سزا وی او کله به عذاب ختم شی . مؤمن ته په قبر کښې نعمتونه میلاویری، قبر ورته کولاو کړي، د نوره نه ئه ډک کړی، د جنت نه ورته دروازه کولاوه کړی چه د جنت یخه هواء او خوشبوئی ورباندے لگی، د جنت بستره ورته وغوروی، او دده نیک عمل د یو خائسته انسان په شکل کښې راشی، او دده ملگرے شی چه دے ورسره وخت تیروی .

د قیامت علامے :

۱= الله سبحانه وتعالى دا جهان د همیشوالی دپاره ندے پیدا کړے بلکه یوه ورخ به راشی چه دا هرڅه به ختم شی بس دغه ورخ د قیامت ورخ ده، او دا داسے حقیقت دے چه انکار ترے نشی کیدلے، الله تعالى فرمائیلى دى: [إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ] {غافر: ۵۹} ترجمه: یقینا قیامت خامخا راتلونکے دے هیخ شک پکښې نشته، لیکن اکثر خلق ایمان نه راوړی . بل ځای کښي الله

تعالی فرمائی: [وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ] سب: ۳) ترجمه: یقیناً هغه کسان چه کفر ئے کرے دے وائی قیامت به مونږ ته نه راځی، ورته ووايه! وله نه، په رب مے دے قسم وی چه خامخا به راځی. قیامت ډیر نزدے راغله دے، الله تعالی فرمائی: (اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ) (القمر: ۱) ترجمه: قیامت نزدے شویدے. الله تعالی فرمائی: [اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ] {الأنبياء: ۱} ترجمه: نزدے شویدے خلقو ته حساب د هغوی او دوی په غفلت کښې مخ اړونکی دی. دا نزدے واله د انسانی عقل او سوچ نه اوچت دے، د الله تعالی د علم غیب سره تعلق لری، او د دنیا چه څومره عمر تیر شویدے د هغه په نسبت سره نزدے دے، د قیامت علم الله تعالی مخلوق ته ندے ورکړے، الله تعالی فرمائی: [يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا] {الأحزاب: ۶۳} ترجمه: د قیامت په باره کښې دا خلق ستا نه تپوس کوی، ته ورته ووايه چه د قیامت علم خو صرف د الله تعالی سره دے، او تاته څه پته ده کیدیشی قیامت نزدے وی

. رسول الله ﷺ د قیامت بعض علامات تفصیل سره بیان کړي دي :

د مسیح الدجال راتلل :

د ټولو نه غټه فتنه د خلقو دپاره د دجال راتلل دی، پدې اعتبار سره چه الله تعالی ورله د بعض غیر فطری کارونو کولو قدرت هم ورکړې دے چه خلق به پرې ډیر دھوکه کيږي، مثلا هغه به آسمان ته حکم وکړي نو باران به وشي گیاه او فصل ته به حکم وکړي هغه به رازرغون شي، او مړولر به ژوندي کوي نو داسے د معجزے پشان کارونه به کوي، رسول الله ﷺ فرمائي دي چه هغه سره به جنت او جهنم وي، د هغه جنت به حقیقت کسې جهنم وي، او د هغه جهنم به حقیقت کسې جنت وي، او په زمکه کسې به صرف خلويښت ورځے ژوند کوي یوه ورځ به د هغه د یو کال پشان وي، بله به د یو میاشت په مقدار، او بله به د یو هفتے برابر وي، او نورے ورځے به د عامو ورځو پشان وي، هغه به د مکے مکرمے او مدینے منورے نه علاوه ټوله دنیا کسې گرځي .

د قیامت په نحو کښې د عیسی علیه السلام راتلل دی د دمشق په مشرقی سپینه مناره باندې به د صبا په وخت راکوزیږی، خلقو سره به د صبا مونځ وکړی او بیا به د دجال د مرگ پسې ورځی .

د قیامت د علامو نه څه علامی دا هم دی چه نمر به د مغرب نه راوخیږی، ټول خلق به ددې په لیدو ویریري او ایمان به راوړی، لیکن دغه وخت به ایمان راوړل څه فائده نکوی، او ددې نه علاوه هم علامه شته دے .

۲= قیامت به په بدترینو خلقو باندې قائمیري، د قیامت نه مخکښې به هواء راشی چه د ایمان والو روحونه به قبض کړی، کله چه الله تعالی د دنیا د ختمولو او د ټولو انسانانو د مرگولو فیصله وکړی، نو الله تعالی به اسرافیل علیه السلام ته حکم وکړی چه په شپیلئ کښې پوکه وکړه، کله چه خلق دا آواز واورى نو بې هوشه به شی، الله تعالی فرمائی :

[وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ] {الزمر: ۶۸} ترجمه: او په کومه ورځ چه شپیلئ ووهلې شی، څوک چه په زمکه او آسمانونو کښې دی مړه

به شی مگر هغه څوک چه الله ئی وغواری . دا حادثه به د جمعے په ورځ وی، ددے نه پس به ټول ملائک مره شی، او صرف د الله تعالی ذات به پاته شی .

۳= زمکے به د انسانانو جسمونه ټول ختم کړی وی مگر صرف د ملا یو هډوکے به باقی وی، البته د انبیاء کرامو علیهم السلام او شهداو جسمونه زمکه نه خوری، الله تعالی به د آسمان نه باران نازل کړی چه هغه سره به الله تعالی جسمونه راوتوکوی . الله تعالی چه کله د خلقو د دوباره ژوندی کولو اراده وکړی نو اسرافیل علیه السلام ته به حکم وکړی چه شپیلئ وکړی، دے سره به الله تعالی ټول مخلوق پیدا کړی، لکه څنگه چه اول ئی پیدا کړی وو دغه رنگه به ئی د قبرونو نه راپورته کړی، خپے بیله خپے، سرتور سر، بر بند او نا سونتته، الله تعالی فرمائی: **[وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ]** {یس: ۵۱} ترجمه: او پوکے به ووهلے شی په شپیلئ کی او یو یو به د خپل رب پیشی ته د قبرونو نه پاسی. الله تعالی فرمائی: **[يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَهُمْ إِلَىٰ نُصْبٍ يُوفِضُونَ، خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكِ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ]** {المعارج: ۴۴}

ترجمه: په هغه ورځ چه دوی به راوځی د قبرونو نه په تادی سره گویا که دوی خپلو معبودانو ته ورزغلی، کوزی به وی سترگه د دوی، پتوی به دوی لره ذلت، دا ورځ ده هغه چه دوی سره ئه وعده کیده شوه. د ټولو نه اول به زمکه هغه ځای کولواوه شی چه کوم ځای د نبی کریم ﷺ قبر مبارک دے، او بیا به نور خلق د محشر میدان ته روان کړے شی، چه ډیر لوئی میدان دے، کافران به نسکور روان وی په سرونو باندے، د رسول الله ﷺ نه تپوس وکړے شو چه په سرونو به څنگه روان وی؟ رسول الله ﷺ جواب ورکړو چه هغه ذات چه په دنیا کښې ئه په دوه خپو روان کړی وو، هغه ذات قادره دے چه قیامت کښې ئه په مخ باندے نسکور روان کړی. (مسلم: ۲۸۰۶) د الله تعالی ذکر نه مخ اړونکے به ږوند راپاڅوی، نمر به خلقو ته ډیر نزدے وی او هر سرے به د خپل عمل مطابق په خولو کښې ډوب وی، د چا خوله به تر پرکو پورے وی، او د چا خوله به تر ملا پورے وی، او د چا خوله به تر خولے پورے، بس دهر چا د عمل مطابق به وی، پداسے خطرناک حالت کښې به څه خلق خوش قسمته وی چه د الله تعالی د عرش د سوری د

لانده به ولاړ وی .رسول الله فرمائیلى دى: سَبْعَةٌ يُظْلَمُهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ طَلَبْتُهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللهُ وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ أَخْفَى حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهُ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ" (بخاري) ترجمه: اووه قسمه خلق به وي چه الله تعالى به ورله سورے ورکړی په هغه ورخ چه بل سورے نشته دے، انصاف کونکے بادشاه، او هغه خوان چه د الله په عبادت کښې رالوئي شی، هغه کس چه مساجدو سره ئے زړه لگيدلے وي، او هغه دوه کسان چه د الله د رضا دپاره ئے د يو بل سره محبت وي، او پدے بانده يو خائ کيږي، او پدے جدا کيږي، او هغه کس چه يو اوچت خاندان او حسن والا ترے مطالبه د زنا وکړي او دے ورته ووايئ چه زه د الله نه يريزم، او هغه کس چه صدقه وکړي او دومره پته چه کس لاس ترے خبر نه شی چه بنی لاس خه خرچ کړل، او هغه کس چه يواخے الله تعالى رايا د کړي او د سترگونه ئے اوبښکي روانے شی او دا حديث صرف د سپرو دپاره نه بلکه زنانه دپاره هم دے، د هر

نیک عمل بدله بڼه وی او د بد عمل بدله بڼه وی، د ښځو او سرو ټولو دپاره، د قیامت په ورځ به خلق ډیر تگی کیری، دغه ورځ پنځوس (۵۰) زره کاله ده، په مؤمن باندې به ډیره زر تیره شی لکه د فرض مونغ پشان، او رسول الله ﷺ به حوض ته راشی چه دا د الله تعالی ډیر لوی نعمت دے، الله زمونږ نبی کریم ﷺ ته ورکړے دے چه خپل امتیانو له به د قیامت په ورځ اوبه ورکوی، چه اوبه ئے د پیو نه سپینے دی، او د شهدو نه خوږے دی، او د مشکو نه خوشبویه دی، د آسمان د ستورو په مقدار ئے جامونه دی، او چا چه یو ځل دا اوبه وڅښکله بیا به چرے تگے نه شی،

ټول خلق به میدان محشر کښې د حساب کتاب انتظار کښې ولاړ وی، گرمی به وی، آخر به تنگ شی، د داسے چا په تلاش به وځی چه زمونږه دپاره تلاش وکړی، آدم علیه السلام ته به راشی هغه به معذرت پیش کړی، بیا به نوح علیه السلام له بیا ابراهیم علیه السلام بالآخر به محمد رسول الله ﷺ له راشی، هغه به ورته ووائی: آو، دا زما مقام دے، رسول الله ﷺ به د عرش د لاندے په سجده پریوځی او د الله تعالی داسے حمدونه او ثناگانے به ووائی چه مخکښې

ئے ندي وئیلی، بیا به الله تعالی ارشاد وفرمائی : اے محمد !
 سر اوچت کره، غواره درکیدله به شی، او شفاعت کوه
 شفاعت به دے قبلیری.بنده سره به په عملونو کنبې اول
 حساب د مونخ کیری، که مونخ برابر وو او قبول شو، بیا به
 په نورو عملونو کنبې غور کیدله شی، او که مونخ کنبې
 نقصان وو، نو بیا به نور اعمال هم مردود وی . د هر بنده نه
 به د پنځو خیزونو تپوس ضرور کیری، عمر دے په څه کی تیر
 کړو، ځوانی دے څه کنبې تیره کړه، مال دے چرته نه گتله
 وو، او چرته دے مصرف کړو، او علم باندے دے څومره
 عمل کړے وو، او د ټولو نه اول به د وینے په باره کنبې
 حساب کیری، او فیصله به د نیک عمل اخستلو او یا د هغه
 گناهونه په مجرم باندے بار کیدلو په صورت کنبې کیری .د
 جهنم دپاسه یو پل جوړ کړے شوے دے چه د ویخته نه
 باریک دے، د تورے نه تیره دے، خلق به د خپل عمل
 مطابق ورباندے تیریږی، څوک به د سترگے د رپ پشان، او
 څوک د هواء پشان، او څوک د تیز رفتار آس پشان، او څوک
 به په خپورو(گوندو) باندے روان وي، او د پل په غاړو
 باندے کنبے دی چه کافران او گناهکار به جهنم ته

غورځوی، کافر به همیشه په اور کښې وی او گناهکار چه کله الله وغواړی د اور نه به ئے رابهر کړی او جنت ته به ئے داخل کړی .

انبیاء کرامو، رسولانو، او مؤمنانو کښې الله تعالی چه چاله اجازت ورکړی هغوی به د گناهکارو مؤمنانو دپاره شفارس کوی، څوک چه پل صراط باندے پورے وځی هغه به جنت ته داخلیری، لیکن دوی به د جنت او جهنم په مینځ کښې یو پل باندے ایسار کړی چه د یو بل نه بدلے واخلي، هغه کس به جنت ته نشی تللے ترڅو چه یو بل ته زړونه صفا نکړی .

جنتیان به جنت ته لارشی او جهنمیان به جهنم ته لارشی، مرگ به د یو گډ په شکل کښې راوستلے شی، او د جنت او جهنم مینځ کښې به ذبح کړے شی، جنتیان او جهنمیان به دا منظر گوری، او بیا به آواز وکړے شی چه جنتیان به جنت کښې همیشه وی، او جهنمیان به جهنم کښې همیشه وی، بیا که مړ کیدل وے، نو جنتیان به د خوشحالی نه مړه شوی وے، او که مرگ وے نو جهنمیان به د غم نه مړه وے .

د جهنم د عذاب حال :

الله تعالیٰ فرمائیلى دى: [فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ] {البقرة: ۲۴} ترجمه : ځان بچ کړئ د اور نه هغه چه خشاک د هغه خلق دى، او کانړی دى، تیار کړئ شويده د کافرانو دپاره .

رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضی الله عنهم ته وفرمایلى : چه ستاسو د دنیا اور د جهنم د اور او یایمه حصه ده، چا تپوس وکړو چه اے د الله رسوله ! د کافرانو دپاره خو د دنیا دا یوه حصه هم کافی وه، رسول الله ﷺ جواب ورکړو چه د جهنم اور د دنیا د اور نه یو کم اوویا حصه زیات دے . (بخاری ومسلم) د جهنم اووه (۷) طبقه دى، هر طبقه د بله نه ډیره سخته ده، او هر طبقه کسبې به خلق د اعمالو په اعتبار سره وى، منافقان به د ټولو نه لاندې طبقه د اور کسبې وي، چه ډیره سخته ده، د کافرانو عذاب به په جهنم کسبې همیشه وى، وقفه به پکسبې نوى کله چه څرمنه ئه وسوزى، الله به ورته څرمنه بدلې کړی چه عذاب مزه وڅکى، الله تعالیٰ فرمائی : [كَلِمًا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بِدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ] {النساء: ۵۶} ترجمه: او هر وخت چه سټکوری شی

خرمنے د دوی بدلے به کړو دوی له خرمنے نورے دے
 دپاره چه اوڅکی دوی عذاب . الله تعالى فرمائی : [وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ
 مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ] {فاطر: ۳۶} ترجمه : او هغه
 کسان چه کفر ئے کړے دے، دوی دپاره اور د جهنم دے،
 فیصله به نه کیری په دوی باندے چه مره شی، او نه به شی
 سپکیدلے د دوی نه عذاب د هغے، دغه شان سزا ورکوو
 مونږ هر منکر ته .

خلق به په زنجیرونو او طوقونو کښې تړلے شوی وی، الله
 تعالى فرمائی : [وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ.
 سَرَّابِيلُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ وَتَعْشَىٰ وُجُوهُهُمْ النَّارُ] {ابراهيم: ۵۰}
 ترجمه: او ته به وینے مجرمان په دغه ورځ یوځای تړلے شوی
 په زنجیرونو کښې، قميصونه د دوی به د رنږونه وی، او
 پټوی به مخونه ددوی لره اور .

د جهنمیانو خوراک په باره کښې الله فرمائی: [إِنَّ شَجَرَةَ
 الرَّقْمِ طَعَامٌ الْأَثِيمِ، كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ، كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي
 الْبُطُونِ، كَغَلْيِ الْحَمِيمِ] {الدخان: ۴۳/۴۶} ترجمه: یقینا ونه د
 زقوم، خوراک د گناهکار دے، پشان د ویلی کړے شوے

تانې، خوټ کیری به په خیتو کنبې پشان د خوټ کیدلو د
یشیدلو اوبو.

نبی کریم ﷺ د جهنم او د جنت بیان کړې دے چه د
قیامت په ورځ به یو جهنمی راوستلے شی چه په دنیا کنبې
ئے هر قسمه نعمتونو کنبې ژوند کوو، په جهنم کنبې به یو
غوپه ورکړی، بیا به ترے تپوس وکړے شی چه اے د آدم
ځویه! چرته دے څه شحالی او نعمت لیدلے دے؟ هغه به
ووائی اے الله! ستا په ذات مے دے قسم وی، ما چرته نه ده
لیدلے، او یو جنتی به راوستلے شی چه دنیا کنبې ئے ډیر
تکلیفونه او سختی تیرے کړی وی، نو جنت کنبې به یو
چکر ورکړی، بیا به ترے تپوس وکړے شی چه اے د آدم
ځویه! څه تکلیف یا پریشانی دے لیدلے ده؟ هغه به وائی
قسم په الله هیڅ تکلیف او پریشانی مے نده لیدلے (مسلم
:۲۸۰۷) د جهنم یوه غوپه به د کافر نه د دنیا ټولے خوشحالی
هیرے کړی، او د جنت یو چکر به د مؤمن نه د دنیا ټول
تکلیفونه هیر کړی.

د جنت حال :

جنت نوم د هغه کور دے چه همیشه وی، او د عزت ځای وی چه الله تعالی د نیکانو بندگانو دپاره تیار کړے دے، داسے داسے نعمتونه پکښې دی چه سترگو ندی لیدلی، غوږونو ندی آوریډلی، او د هیخ انسان په زړه کښې د هغه خیال هم ندے تیر شوے: [فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ] {السجدة: ۱۷} ترجمه: یو نفس ته پته نشته چه مونږ د سترگو یخوالے دوی له پت ساتلی دے، بدله د هغه څه ده چه دوی کوم عملونه کوی. د جنت ډیرے درجه دی چه ایمان والو ته به د اعمالو په اعتبار ورکړے شی، الله تعالی فرمائی: يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ {المجادلة: ۱۱} ترجمه: الله تعالی درجه اوچتوی د هغه کسانو چه ایمان والا وی او خاوندان د علم وی. جنتیان چه څه غواړی هغه به ورته میلاویږی، خوراک څښاک وغیره، جنت کښې داسے نهرونه دی چه د هغه اوبه نه بدلیږی، داسے د پیوو نهرونه دی چه نه به بے خونده کیږی، او پاک صفا شهد پکښې دی، او د شرابو نهرونه دی چه څکونکي ته به لذت (خوند) ورکوی،

د جنت او دنیا خنډ کښې ډیر فرق دی، الله تعالی فرمائی :

[يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكُأْسٍ مِنْ مَعِينٍ، بَيِّضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ، لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ] {الصّافات: ۴۷} ترجمه: گرځوله به شی په دوی باندې کاسه ډکه د خالص شرابونه، سپین، مزه ورکونکی به وی څکونکو ته، نه به وی په هغه کښې آفتونه او نه به دوی له د هغه نه التی ورخی . د جنتیانو نکاح به د غټو سترگو والا حورو سره کیږي، د هغه په باره کښې رسول الله ﷺ فرمائی دی : که د جنت یوه حوره دنیا ته رابنکاره شی نو ټوله دنیا به د رنږه او خوشبوئی نه ډکه شی . (رواه البخاری) د جنتیانو دپاره به عظیم نعمت د الله سبحانه و تعالی ملاقات وی، جنتیانو له به نه ورې متیازې او نه غټې متیازې ورخی، او نه به بلغم وي او نه خراشکی، د سرو زرو گمزه به وی، او د دوی خوله به د مشکو پشان بوئی لری، د جنت نعمتونه به همیشه وی، هیچرې به هم نه ختمیږي، رسول الله ﷺ فرمائی دی : څوک چه جنت ته داخل شی هغه به په نعمتونو کښ همیشه وی، نعمتونو نه به نه محرومیږي، کپرې به ئې نه زپیری، او نه به ځوانی ختمیږي. (مسلم)

جنت کښې به د ټولو نه کمه حصه د هغه چا وی چه جنت ته به آخری ور داخلېږی د هغه حصه به ددے دنیا لس چنده وی (الله سبحانه وتعالی دے مالا او زما سره ټولو هغه څوک چه پدی کتاب کښې راسره مدد کړی دی او هغه څوک چه دا کتاب لولی او عمل ورباندی کوی ټولو له جنت الفردوس را نصیب کړی آمین یا رب العالمین
وبالله تعالی التوفیق

فهرست: د قیامت د ورځی بیان

3	د قیامت د ورځی بیان
4	د مرگ بیان
9	د قبر احوال
12	د قیامت علامی
14	د مسیح دجال راتلل
22	د جهنم د عذابونو حال
25	د جنت حال